

Lokal Historisk Forening for Tølløse Egnen

Forår 2021

*Fra produktionsskov til naturskov - en falden kæmpe i Tølløse Dyrehave.
Foto: Marina Wijngaard, 2016.*

2. del

Hvor ingen hegner, kun torne gro...

I sidste nummer af foreningens blad bragte vi en artikel om skoven i lokalhistorien. Her kommer 2. del.

1600-tallet: kronen griber ind

Skovriderembedet går tilbage til 1500-tallet. Skovrideren havde overopsyn med skovene og vildtbannerne i kongens skove ofte med flere skovfogeder som medarbejdere. I 1761 blev otte unge mænd sendt på forstlige studier til Tyskland og Frankrig med en årlig gage af 300 Rdl. under studieopholdet.¹ Sammen med to tyske holzførstere (skovridere) blev de ansat til at gennemføre de første forstplaner i kronens skove.² Efter 1800 var skovriderne gennemgående forstuddannet og om ikke af adel, så dog af bedre stillede familier, tidligere officerer o. lign.

Skovrideren boede gerne stands-mæssigt. På flere godser blev

funktionen som godsforvalter og skovrider varetaget af én og samme person.

Indtil man begyndte at importere kul, var Danmark i høj grad afhængig af sine træreserver og i 1600-tallet var de svundet ind i uhyggelig grad. Prisen på brænde i København tog himmelflugt og mangel på brænde gjorde, at danskerne kom til at fryse!

De mange krige tærede voldsomt på skovene. Fremmede tropper fældede uhæmmet til brænde og forsvarsanlæg. Nedbrændte landsbyer skulle genopbygges. Ikke mindst flådens fornyelse krævede store mængder egetræ, både retvoksne stammer og de stammer, som under væksten målrettet blev formet efter skibsbyggernes behov.³

Man byggede ikke længere bulhuse⁴: den gængse byggestil i Dan-

1 I Kgl. resolution af 3. febr. 1761.

2 Den Gram-Langenske skovordning, som satte hugst og nyplantning i system. Overjægermester Johann Georg von Langen, 1699-1776.

3 Efter England rådede Danmark over den største krigsflåde i Europa.

4 Bulhus: bygning af træ med vandretgående planker mellem de bærende stolper.

Fattigt bindingsværk. Foto: Marina Wijngaard.

mark blev bindingsværk.⁵ Når man nu taler om 'fattigt sjællandsk bindingsværk', skyldes det simpelthen mangel på ordentligt tømmer. Til opførelse af slotte, palæer og store købmanshuse indførte man pommersk fyr. Norge stod for levering af bl.a. skibsmaster.

De første forordninger, der skulle forhindre skovtyveri, skamhugst

og afdrivning⁶, blev udstedt i slutningen af 1600-tallet, da kronen indså, at forsyningssituationen var ved at blive alvorlig. En veritabel 'guldstrøm' flød ud af landet til dækning af hovedstadens forbrug af importeret brændsel. Kronens skove blev gradvist indhegnet, og der blev anlagt indelukker og agernhaver for at fremme skovens fornyelse. Ordet 'indelukke' eller 'løkke' optræder nu i flere skovnavne. Desuden blev der givet

5 I Sverige, Norge og Finland blev man ved med at bygge træhuse.

6 Totalrydning.

økonomiske tilskyndelser til dem, der udlagde jord til ny skov.⁷ Virkningen var desværre begrænset.

Omkring 1760 skriver ejeren af Bjergbygaard, Christian Frederik Numsen, i en indberetning om skovens tilstand:

'... beser man overskoven (...) så ved jeg intet nærmere at ligne den imod end som en stor afbrændt by, hvor skorstenene står alene tilbage og husene er borte. Thi nogle tusinde træer har stået og står afhuggede midtpå. Jeg for min part, som ejer det meste af Tornved og

Jyderup Skove, har gjort mig umaage for at rydde det skammelige syn bort fra folkets øjne og årlig udvist stumperne⁸ til mine bønder for at frede om de få tilbagestående træer; men bønderne har forekommet mig på deres sædvanlige måde og kronraget de fredede træer, så at om jeg bliver ved at udvise stumperne, så bliver de også ved at forhugge træerne, indtil der blev ikke et frugt bærende træ tilbage.'

Hans konklusion var, at det var umuligt at passe skoven, så længe den ejedes i det gammeldags fæl-

7 Forordning om ung Skovs Plantning af 13. oktober 1693.

8 Udvise – tildele til fældning/hugst.

Heste slæber træ ud ad skoven. Fra reklamekalender for melfabrik i Friesland.

lesskab, 'thi bønderne stjæler da i flæng.' Og det til trods for, at de skyldige idømmes strenge straffe. Af tingbogen for Aastrup fremgår for 1674, at 'tyvene af to asketræer i Hestehaven⁹ er bandlyst i tvende kirker.' Endvidere: at Peder Ibsen i Saaby havde fældet 5 ege. Han havde solgt egebarken til garvning. Manden blev idømt anbringelse på Bremerholm, hvilket ikke var nogen ringe straf, men han slap dog med livet i behold, sådan da!

Den traditionelle skovgræsning gjorde, at skovene havde svært ved

⁹ Indelukke til udgangsøg; nu ofte skov- eller marknavn.

at forny sig. Egetræer har en om-drift på 150 år, før de er tjenlige til skibstømmer, og da englænderne havde taget den danske flåde i 1807, var der ikke tilstrækkeligt egetømmer i kronens skove til at bygge nye krigsskibe. Krigen mod englænderne måtte derfor af nød føres med små kanonbåde. Det blev til Kanonbådskrigen, en slags kongeligt autoriseret pirateri. Kronens skovridere fik ordre til at plante ny egeskov, de såkaldte flådeegge. Så sent som i halvfemserne morede Dyrehavens skovrider sig med at sende besked om, at nu var flådeegene tjenlige til bygning af en ny flåde. Det skabte en del morskab hos Søværnet, som på de sidste rester af Lindøværfet

Også bybørn skulle lære om skovens arbejde - legetøj fra 1920'erne.
Foto: Marina Wijngaard.

var i fuld gang med at færdiggøre flådens tre nye fregatter.

Der blev udstedt flere forordninger, der skulle beskytte skovene, men det lykkedes ikke overalt, rovdriften fortsatte og skovarealet blev yderligere reduceret. Med udskiftningen forsvandt bøndernes græsningsret i skovene. Rettens værdi blev gjort op, og som kompensation fik bønderne tildelt skovlodder, men disse lodder blev ofte ryddet til græsningsareal. Dertil kom, at indførelse af arvefæste havde finansielle konsekvenser for godserne. Og adelen i finan-

siel nød brugte skovene som udvej. Grevinde Reventlow skriver i 1800: 'Min mand hugger (...) i Kraft i sine Skove; mulig kan dette redde os, det give Gud! Hvad der bliver hugget køber Admiralitetet til skibsbygningstømmer.'¹⁰

Skove på sognekort

Godsejerne begyndte nu for alvor at skelne mellem skov til jagt og produktionsskov, og indhegne-

¹⁰ Chr. B. Reventlow: *En dansk Statsmands Hjem omkr. Aar 1800, 1902-1903.*

Kort over Tølløse Dyrehave og Nederskoven, 1816.

de dyrehaver blev en del af mange herregårdes parkanlæg.

På et sognekort fra ca.1816 er Dyrehaven syd for Tølløsegaard markeret som et næsten cirkelrundt område, som kun omfatter ca. en fjerdedel af det, der nu kaldes Dyrehaven. En dyrehave var typisk en indhegnet skov, hvor godsejeren kunne holde styr på sit jagtvildt til spisekammeret.

Antageligt har det været kancelliråd Johan Thomas Neergaard, der anlagde en dyrehave ved "sit moderniserede slot". Midt i området er der en mindre sø – muligvis et vandingssted, som stadigvæk kan ses. Den sidste indheg-

nede dyrehave blev skabt af Arne Randow i 1960-erne. Da gik der i skoven en lille flok kron dyr. Så snart hegnet blev åbnet, trak de væk i retning mod Løvenborgskovene. Nederskoven var for lille for kron dyr, og der var for megen uro. De lokale fulgte med stor interesse dyrenes vandring i landskabet fra lille skov til lille skov, indtil de nåede skove af passende størrelse ved Løvenborg.

Skov skal bevares som skov

I slutningen af 1700-tallet var kun ca. 3% af Danmarks areal skovdækket. I 1806 beskrives en skov i Ramsø herred: *'de faa tilovers-*

Stendige ved Aastrup. Foto: Marina Wijngaard, 2012.

*blevne Træer saa ud som aftakke-
de Orlogsskibe ...'.*

For Tølløses vedkommende forløb udskiftningen i 1794-1796. Da havde man allerede indledt dyrkning af nye og mere næringsrige afgrøder, især kløver, hvilket fremgår af en oversigt over de sjællandske hovedgårdes agerdyrkning.¹¹ Med fredskovsforordningen af 1805 blev grænserne mellem skov, overdrev og mark trukket skarpt op, og skovejerne blev forpligtet til at nyplante efter rydning.¹² Skovene blev indhegnet med kampestensgærder¹³ eller jordvolde tilplantet med buske og træer. Opførelsen af disse hegn var et enormt projekt. Markerne blev ryddet for sten, og på landsplan gik der millioner af læs sten til ca. 7500 km varigt hegn. Det gik i øvrigt hårdt ud over de danske oldtidsminder.¹⁴

Produktionsskove

Skovdriften ændrede nu totalt karakter. Skovejerne overtog de

driftsmæssige principper, som man i kronens skove allerede havde indført i midten af 1700-tallet. Der blev uddannet og ansat skovridere og skovfogeder, der førte tilsyn med systematisk tilplantning og skovhugst. I godsarkiverne findes driftsplaner for de enkelte skovparter.

Skoven blev en indtægtskilde, der skulle plejes for at sikre fremtidige ejere.

I 1801 indberetter assessor Zeuthen, at Tølløse Hovedgaard havde 529 td. agerjord, 60 td. engbund og 30 td. skov i Dyrehaven. Der var en besætning på 300-320 køer og stude, 60 får og 30 heste. Nederskoven på 108 td. havde på det tidspunkt været fredet i flere år. Her voksede eg, bøg, ask, elm og en underskov af unge bøge. *Tyssinget*¹⁵ var endnu ikke målt op og *'et Overdrev, kaldet Grøntved'* beskrives som en herlighed under Søgård. Mellem Dyrehaven og Nederskovhuset strakte sig ager og overdrev. På senere matrikelkort har visse matrikler skiftet status til fredskov. I lighed med de øvrige godser i Merløse herred blev der på Tølløsegaard iværksat nyplantning. Den sidste greve på slottet, William Schulin-Zeuthen plantede skov på Grøntved Overdrev og skabte i 1880 beskæftigelse og lidt

11 Gregers Begtrup, 1769-1841, professor i landøkonomi ved Københavns Universitet: *Beskrivelse af Hovedgårdene i Sjælland. 1801.*

12 Fredskovsforordningen af 1805, udstedt af Christian VII.

13 Sådanne gærder er nu fredede.

14 Pigtrådshegn blev først introduceret i slutningen af 1800-tallet.

15 *Tyssinget* – 160 td. land gav 1300 læs hø.

øget velstand blandt husmændene. Normalt fik en arbejder 50 øre om dagen, men skovplantning var akkordarbejde til et beløb pr. gravet plantehul, og børn og kvinder fik betalt pr. plantet træ.

Om Aastrupskovene indberettede Eichel i 1801, at *'omtrent den Tredie Del er indfredet, og det Øvrige til Græsning for Bønderne'*. Og så på Aastrup gik det senere løs med nyplantning. Der blev ført omhyggeligt bog over antallet af nyplantede træer. I 1896 plantes der 3900 stk. bøg i Hestehaven, i Fredskoven 7800 stk., og i Balleskoven 3525 stk. I 1912 plantes der 30.000 stk. bøg.

Denne form for skovdrift med plantning af bøg og hurtigvoksende træsorter, og navnlig graner, fortsatte gennem det tyvende århundrede. På landsplan kom der gradvis mere skov. Rødgran og bøg udgør hhv. 14% og 13%. Produkterne er juletræer, der eksporteres til Tyskland, gavntræ og ikke mindst træflis.

I 1989 besluttede Folketinget, at der indenfor 75 år skulle nås en fordobling af skovarealet til 25%. I skrivende stund dækker skovarealet 14,6% af Mor Danmarks favn.

Med den nye indhegning til Holbæk Kommunes skovgræsningsprojekt er Dyrehaven kommet ind

i en ny driftsfase, hvor det ikke længere er produktion af træ og tømmer, der er afgørende. Skoven overlades til sig selv, og en lille flok Angus kvæg afdræsser under skoven. Derved vil der blive skabt en mere åben og lys skov. Skovloven, som er en fortsættelse af fredskovsordningen tillader, at skovgræsning bruges til naturpleje. Tiden vil vise om skoven vil forny sig, eller om den gamle problematik vender tilbage.

Andre skove, herunder Sandlyng Skov, får nu lov til at ligge hen som naturskov uden skovgræsning.

Det fritgående Angus kvæg i Tølløse Dyrehave. Foto: Inge-Lis Madsen, nov. 2020.

Historien om en tilflytter

Den 1. februar 1922 kom en ung mand til Skov Vallenderød, bærende på en vadsæk lukket med selv-binderbånd. Hans navn var Uffe Sejer Sørensen, og han var født i 1895 som den yngste i en søskendeflok på 8. Forældrene var gårdmandsfolk i Kærby ved Kalundborg og ivrige grundtvigianere. Han kom således fra et hjem præget af fri- og højskoletanker, af andelsbevægelsen og med tilhørsforhold til den lokale valgmenighed.

Inden den unge mand med vadsækken kom til Tølløse-egnen, havde han lært landbrugsarbejde på den fædrene gård samt været på Aagaard Højskole ved Kolding. Han havde også nået at møde en ung pige, Jensine Sofie Nonboe, der var f. i 1898 og datter af en blikkenslagermester i Hobro. Hun havde tjent hos sine kommende svigerforældre i Kærby, hvor de to unge fik et godt øje til hinanden. Herefter var hun på Ubberup Høj-

Bobjerggård, Nederskovvej 127, Skov Vallenderød. Sylvest Jensen Luftfoto / Det Kongelige Bibliotek, 1936-38.

skole og havde plads hos den lokale præst. I marts 1922 blev Sejer og Jensine gift i Hobro Kirke. Det var ellers lige ved at gå i vasken, for brudgommen nåede først frem i sidste øjeblik, fordi Kalundborg-færgen havde problemer med isen!

Bobjerggård i Skov Vallenderød, som de unge mennesker slog sig ned på, havde indtil 1910 ligget midt inde i landsbyen. Men efter en brand blev den genopført lidt vest for byen. Fra 1917 til 1922 nåede den at have 4 forskellige ejere og var derfor noget forsømt, da Sejer Sørensen kom til. Den var faktisk tæt på tvangsauktion og derfor så billig, at han kunne købe den. Han kom nemlig helt ubemidlet til gården – havde fået et lån af sin mor til købet, et lån, som mange år senere blev modsvaret i arven efter hende.

Den stod heller ikke i særlig høj kurs i lokalsamfundet. Da Sejer straks efter overtagelsen mødte op hos snedkermester A. Larsen på Kvarmløsevej i Tølløse for at købe lidt møblement til hans og Jensines nye hjem, rystede snedkermesteren på hovedet og sagde: "Hvad vil du dog med den gård?"

Hverdag med gå-på-mod

Men Sejer og Jensine gik på med krum hals og knoklede på gården fra tidlig morgen til sen aften. Til at hjælpe sig havde Sejer en karl og en dreng, mens Jensine i perioder havde en ung pige til hjælp, for fa-

Jensine og Sejer flankeret af malkekonen Elna Nielsen, Skovhuset, og en kontrolassistent, der var på besøg. Datering: ca. 1935.

milien var vokset med en søn. En malkekone havde man også ind imellem, for her var køer og kalve, grise og heste samt selvfølgelig fjerkræ.

Gården havde et jordtilliggende på 53 tdr. land. Men det var ikke nogen guldgrube for Sejer og Jensine at være gårdmandsfolk i Skov Vallenderød, for jorden var ikke særlig god – den var mager, og sandjord var der meget af. Udover de almindelige markafgrøder dyrkede de kartofler på sandjorden. Kartoflerne blev samlet op, sorteret, puttet i sække, læsset på hestevogn og kørt til Tølløse, hvor de blev solgt. Under krigen blev der

også gravet smuld, som blev lavet til tørvebriketter, på noget af gårdens jord. Og så blev der gravet grus, som blev brugt i forbindelse med, at Elverdamsbakken blev omlagt i 1930'erne. Det var dog ingen succes, for Sejer blev snydt af entreprenøren, der ikke kunne betale ham.

I sognerådet

Trods slid og slæb var der dog også tid til andet. I 1933 blev Sejer valgt ind i Tølløse Sogneråd for partiet Venstre, hvor han blev formand for vejudvalget. Det betød bl.a., at han skulle rundt i sognekommunen og holde øje med vejene og se til de mænd, der sad

Sognerådets fodboldhold ved showkamp mod Tølløse Handelsstandsforening 1942-43.

og huggede sten. Heldigvis havde Sejer allerede da erhvervet sig kørekort og bil, en gammel Ford-model, så han kunne komme omkring. Bilen blev også brugt, når de skulle på familiebesøg i Kærby. Men al transport i forbindelse med landbruget foregik med hestevogn, også når der skulle køres grise til slagteriet i Ringsted. Og da bilen under krigen blev klodset op, måtte Sejer cykle rundt til sine mange gøremål.

Af sognerådsprotokollerne fremgår, at det naturligt nok mest var sager vedrørende vejene, Sejer udtalte sig om ved møderne. Han var påholdende med de kommunale udgifter - der skulle ikke ofres mere end højst nødvendigt på området. I øvrigt var sognerådsmøderne dengang noget anderledes, end vi kender møder nu til dags. I en sang fra Jensine og Sejers sølvbryllup står, at dagsordenen ved sognerådsmøderne snart blev lagt til side, så spillekort og store cigarer kunne komme på bordet! Det samme gjorde sig vist gældende i bestyrelsen for Vallenderød Andelsmejeri, hvor Sejer i mange år var formand.

Når sognerådet stillede op til show-kamp i forbindelse med sommerfest, var Sejer også med. Selv om sportsaktiviteter vist lå ham meget fjernt, deltog han gerne og nød det sociale liv.

Der var dog også tid til selskabelighed hjemme på gården. Jensine og Sejer havde en stor omgangskreds, der bestod af folk fra både Skov og Nørre Vallenderød. Sejer nød at være vært ved et godt måltid mad og efterfølgende kortspil.

Af væsen var han slagfærdig og ligetil. Engang kom Grev William Schulin-Zeuthen, der boede på Sophienholm, til Sejer og Jensines gård i et eller andet ærinde. Greven var jo en fin mand, som man så op til, og Jensine viste ham inden for, mens hun hentede ægtefællen, der sov til middag. Da han kom ind i stuen, fremførte Greven sit ærinde, hvorefter Sejer, der aldrig havde set ham, svarede: "Det er da sikkert rigtigt, det du siger, men hvem er du egentlig?"

Ved sognerådsvalget i 1950 gik han ud af rådet, formentlig for at få mere tid til det derhjemme. Det fik han dog ikke. Den 13. november samme år døde han efter en hjerneblødning, kun 55 år gammel.

Bobjerggård, der i dag har adressen Nederskovvej 127, blev drevet videre af Jensine, sønnen Ejlf og svigerdatteren Inga. Her voksede mine 2 søstre og jeg op - for den unge mand med vadsækken var min farfar og blikkenslagerdatteren fra Hobro, der blev bondekone, min farmor.

Trinbrættet og ledvogterhus Nr. 12 i Skimmede

Skimmede – 1370 Skimetweth.

Navnet går tilbage til Vikingetid og henviser formodentlig til et ånavn : *skima , som i germanske vanddragsnavne betyder 'den lysende'. Det er lidt svært at forestille sig nu, hvor Truelsbæk kun er en lille rende.

I de oprindelige planer for Nordvestbanen var Skimmede udpeget som mulig placering af en station, men det endte med anlægget af Tølløse Station på en åben mark mellem Kvarmløse og Gl. Tølløse.

I 1994 nedskrev Marie Fredslund Frederiksen nedenstående beretning om Skimmede Trinbræt¹⁶.

Kommer man ad Skovvejen fra Elverdammen forbi Lunderød skole og når Skimmede¹⁷, er det jo jernbanen fra København til Kalundborg man skal krydse. I 1928 eller 29 samlede lærer Hans Christensen underskrifter på egnen og indsendte en ansøgning til DSB om

at få et trinbræt i Skimmede - altså holdeplads her lige midt imellem Tølløse og Vipperød. Det lykkedes, og der blev lavet et trinbræt og et lille venturum med et par bænke. Det skærmede for vind og vejr, men var vinden i øst, var det jo ikke ligefrem et luksusventeværelse. Et stort område var nu hjulpet trafikmæssigt, bl.a. hele egnen mod vest: Nyby, Kvanløse og Sønder Jernløse og den vej over: der var mange gange flere passagerer i Skimmede end i Vipperød. Der løb ikke så mange tog i 30'erne og 40'erne. Jeg tror 7 hver vej i døgnet.

Banehusets skiftende beboere

I banehus Nr. 12 (ledvogterhuset – i dag Hjortholmvej 134) boede Anna Christoffersen - *Anna Banevogter*. Hendes mand havde arbejdet på banen, men han var død for flere år siden. Jeg mener, de havde boet der i mange år, nok fra først i tyverne. Deres ældste søn Carl blev gift med en pigeovre fra lejligheden ved siden af Anna og Jørgen Hansen¹⁸. Hun hed Kronvold.

16 Teksten er let redigeret og med forord af Marina Wijngaard.

17 Marie skriver konsekvent Skinnede.

18 Anna og Jørgen Hansen boede i et hus, udstykket fra matr. 2, hvor der var 4 lejligheder. Huset eksisterer ikke længere.

Jernbaneoverskæringen i Skimmede med banehus nr. 12 til h. Datering: 1911.

De rejste til Århus, men jeg tror, at han døde under krigen. Annas anden søn, Svend Åge, blev ansat som afløser for sin mor i juni 1936, men i november 1936 blev Anna sagt op.

Efter at Anna og Svend Åge Christoffersen var rejst, flyttede en mand og hans kone (Gunner og Anni) ind i banehuset. De havde vist tre piger. I januar 1947 kom Olga og Karl Madsen med døtrene Grethe og Jytte. Derefter Eigil og Meta Olesen, som havde Eva og Preben, og i 1963 kom Ester og Ejvind Larsen.

Fra 1940 til 45 var Karen Søren-

sen¹⁹ fast aftenvagt og i flere år var Olga Jensen²⁰ hendes afløser. Olga fortsatte endnu i nogle år og blev assisteret af Agnes Andersen fra Bethania. På ledvogterens ugentlige fridag havde Karen Sørensen afløsningen foruden aftenvagten alle ugens aftener. Da det blev lovlig bundet, gled Olga Jensen ind som ekstra afløser.

19 På det tidspunkt boede Karen Sørensen sammen med sin mand, Karl, i "Bethania" på Hjortholmvej 140.

20 Olga og Oluf Jensen boede i et hus ved siden af "Bethania", der er revet ned i dag.

Før 1929, da der blev holdeplads i Skimmede, var der et lille skilderhus med en lille kakkelovn, en stol, et lille bord og et sekskantet ur. Der var altid en hel speciel lugt derinde, for det var vel nok opsavede sveller, der blev fyret med, og de gav en stærk røg! Trinbrættet blev indviet den 15. maj 1929.

Banevogteren på arbejde

Banevogteren / banevogtersken skulle række armen vandret ud, når der ikke var passagerer, men selvfølgelig lodret op, når der var passagerer. Ligeledes om aftenen og om natten skulle lygten sættes på gult, når toget skulle standse, og grønt, når det bare skulle køre igen.

Lige øst for Nr. 12 stod klokken, som ringede, når der blev meldt afgang fra Tølløse eller Vipperød. Det er jo sket, at en bil har overset lyset, som var placeret midt på bommen – og er kørt lige ind i den. Det kunne ske, når solen var langt nede i vest.

I Lunderød lå et lignende banehus Nr. 11, men det blev nok overflødigt, da viadukten blev lavet ved siden af den gamle overkørsel på vejen til Marup / Fristrup.²¹ Til den anden side mod Holbæk bag Hans

21 Lunderødbroen fra 1921.

Cyklister ved trinbrættet i Skimmede med banevogtersken midt i billedet. I baggrunden det lille venterum med bænke. Udateret.

Mejnertsens gård²² lå banehus Nr. 13. I Kristian Mejnertsens tid i 1917 blev der lavet viadukt dér. Da kom vejen ellers direkte fra Nyby mod Hjortholm, og der var et led ovre ved huset. Så gik vejen uden om gårdens have og ned til den oprindelige vej mod Hjortholm. Hans Mejnertsen kan huske, at det led blev passet af en mand, der boede i det næste banehus imod Vipperød. Han passede begge de to led. Han lukkede først det hjemme hos ham selv, og så kørte han på dræsine ned til leddet ved Hans Mejnertsen, og når så toget var kommet, kørte han hjem igen. Men en gang var der noget med et kongeligt guldbryllup. Da havde Jens Ludvig fået lige lovlig meget 'guld-

øl'. Han glemte at tage dræsinen af sporet, og toget tog den med til Vipperød. Så røg den bestilling sig en tur. Det var jo ikke så godt.

Karl Sørensen hjalp mange gange Karen med at passe dette job. Det var til en meget lille løn for et så ansvarsfuldt arbejde. De var der alle ugens aftener, og det var også i de år, hvor tyske soldater gik og patruljerede på banestrækningen.

Arbejdet varede ved indtil 1972, da overkørslen blev automatiseret, vejen blev lagt om, og viadukten Tølløse / Holbæk blev lavet. Den gamle Skovvej fik også en helt ny drejning, og blev lagt uden om Alfred Nielsens hus²³.

22 I dag Skimmedevej 20.

23 I dag Ådalvej 2.

*Banehuset ved Mejnertsens gård aug. 2020, kort tid inden det blev revet ned.
Foto: Ejlf Rude Jensen.*

Referat fra den udsatte Generalforsamling for 2019

Den 22.10.2020 lykkedes det at afholde generalforsamling for foreningsåret 2019. Den skulle have fundet sted d. 12. marts, men pga. af coronarestriktioner blev den først afholdt i oktober. Deltagerantal: 33 personer.

Indledningsvis blev arkivleder Inge-Lis Madsen valgt som dirigent,

*Den afgående formand, Svend Aage Jørgensen, aflægger beretning.
Foto: Ejlf Rude Jensen.*

hvorefter formand Sv. Aage Jørgensen aflagde beretning. Han kunne fortælle, at 2019 havde været et godt år for foreningen. Pr. 31.12.2019 havde man 280 medlemmer – en fremgang på 9.

Formanden fortalte derefter om årets arrangementer, foreningens drift og udvalgenes arbejde. Der var blevet afholdt 7 aftenmøder, en miniudflugt, en byvandring samt en busudflugt – alle vellykkede og med pænt fremmøde. Foreningen havde desuden deltaget i Tølløse Festivalen og Det Store Theselskab på Holbæk Museum. Til sidst takkede han alle de, der har givet en hånd med ved arrangementerne, husorkestret samt nuværende + afgående bestyrelsesmedlemmer og suppleanter for deres indsats og for godt samarbejde. Formandens beretning blev herefter godkendt.

Næste punkt på dagsordenen var fremlæggelse af regnskab for 2019 ved kasserer Erik Lausen. Der var indtægter for kr. 92.079 og udgifter for kr. 87.204, hvilket giver et overskud på kr. 4.875. Regnskabet havde en statusbalance på kr. 50.311, og foreningens indestående i banken var kr. 59.836.

Regnskabet blev godkendt – det

Referat fra den udsatte Generalforsamling for 2019 af Inge-Lis Madsen

samme blev budget for 2020. Kontingentet forblev uændret.

På valg til bestyrelsen var 4 personer. Efter at have været formand siden 2008 havde formand Sv. Aage Jørgensen valgt ikke at genopstille. Det samme havde bestyrelsesmedlemmerne Ejgil Piil Petersen og Grethe Preisler, mens Carsten Kristoffersen genopstillede. Udover sidstnævnte, der blev genvalgt, blev Kjeld Sørensen, Kirsten Holm Iversen og Inge-Lis Madsen

nyvalgt. Bestyrelsessuppleant Agnes Saaby ønskede heller ikke at genopstille – i hendes sted valgtes Annette Arnkilde Andersen. Som revisor genvalgtes Bruno Jensen og som ny revisorsuppleant i stedet for Bent Petersen, der ikke ønskede genvalg, valgtes Sv. Aage Jørgensen.

Kl. 20.30 afsluttede dirigenten generalforsamlingen og takkede for god ro & orden.

Konstituering

Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig som følger:

Formand: Marina Wijngaard.

Næstformand: Inge-Lis Madsen.

Kasserer og kasserersuppleant: Erik Lausen og Kjeld Sørensen²⁴

Vicekasserer/Webmaster: Carsten Kristoffersen.

Sekretær: Kirsten Holm Iversen.

Økonomiudvalg: Erik Lausen (formand), Kjeld Sørensen, Kirsten Lousdal og Marina Wijngaard.

Arrangementsudvalg: Marina Wijngaard (formand), Erik Lausen, Kirsten Holm Iversen og Annette Arnkilde Andersen.

Udvalg for offentlig planlægning: Marina Wijngaard (formand), Erik Lausen, Kjeld Sørensen og Kirsten Holm Iversen.

Bladudvalg: Inge-Lis Madsen (formand), Carsten Kristoffersen, Kirsten Lousdal, Vivian Pihl og Marina Wijngaard.

²⁴ På bestyrelsesmødet d. 11. november blev besluttet, at Erik Lausen, Kjeld Sørensen og Carsten Kristoffersen skulle sætte sig sammen og forberede en glidende overdragelse af opgaverne.

Årsberetning 2020

Da vi også i år kommer til at udskyde den ordinære generalforsamling, der skulle have fundet sted torsdag d. 11. marts 2021, bringer vi her formandens beretning for foreningsåret 2020.

På bestyrelsens vegne berettes som følger:

Året 2020 har stået i aflysningernes tegn, og foreningens arbejde har været præget af covid19 og alle de deraf følgende restriktioner.

Foreningen nåede at afholde to møder i hhv. januar og februar, men derefter blev samtlige arrangementer inklusive generalforsamlingen aflyst.

Der blev afholdt et bestyrelsesmøde torsdag den 2. juli 2020.

I september kunne vi afvikle den årlige udflugt, men deltagerantallet var ca. det halve af, hvad der er normalt, hvilket bevirkede at turen gav underskud.

Oktobermødet med foredrag om Åmosen blev gennemført med et begrænset antal deltagere. Det kan ikke benægtes, at den sociale kontakt er et væsentligt aspekt af vores foreningsmøder. Man skal ikke undervurdere værdien af en hyggelig snak i kaffepausen. Novembermødet

og juleafslutningen måtte også aflyses.

Arkivernes dag lørdag den 14. november måtte afvikles i en reduceret udgave uden traktement og med max. 20 personer til stede ad gangen.

Også Arkivet har været ramt af lukning. Tirsdag eftermiddage med en snak med arkivaren og mulighed for aflevering af billeder og andet materiale gik derfor også lidt i stå. I september fik Arkivet overdraget Axel Sejer Jensens ringbind m.m. Arbejdet med at sortere dette materiale er af samme grunde sat i bero.

De aflyste foredrag er overført til mødekalenderen for 2021 i det spinkle håb, at vi kan vende tilbage til mere normale tider.

Generalforsamlingen 2019

Den udsatte generalforsamling blev afviklet den 22. oktober 2020. Antal deltagere: 33.

Flere bestyrelsesmedlemmer, herunder formanden og sekretæren ønskede ikke at stille op til genvalg, men nye kræfter trådte til. Velkommen til Annette Arnkilde Andersen, Kirsten Holm Iversen, Inge-Lis Madsen og Kjeld Sørensen. I skrivende stund ser det ud til, at vi ikke kan afholde vores GF 2021 som planlagt.

Den nye bestyrelse med suppleanter. Bagtil fra v.: Annette Ahrenkiel Andersen, Inge-Lis Madsen, Kirsten Holm Iversen, Marina Wijngaard og Karsten Christoffersen. Siddende fra v.: Erik Lausen, Kjeld Sørensen, Kirsten Lousdal og Vivian Pihl. Foto: Ejlf Rude Jensen.

Men med en ny bestyrelse, der ikke er ældre end et halvt år, må vi kunne udskyde denne GF.

Følgende er efterfølgende blevet besluttet:

Fremover føres mødereferaterne digitalt. De udsendes i udkast til bestyrelsesmedlemmerne og på næstfølgende bestyrelsesmøde godkendes referatet endeligt og offentliggøres på hjemmesiden.

Bestyrelsesreferater gemmes i et digitalt arkiv.

Formanden har efterfølgende afsluttet den håndskrevne protokol med sin underskrift.

Den nye formand fik overdraget et meget omfattende formandsarkiv, som er gennemgået. Der er sorteret og luget ud, da ikke alt var relevant for eftertiden. Det skete på Arkivet og i

fortløbende samråd med næstformanden.

Bestyrelsesmøde

Den nye bestyrelse nåede at mødes onsdag den 11. november 2020. De vigtigste punkter på dagsordenen var iværksættelse af de forskellige administrative procedurer, der følger med en ny bestyrelse. Desuden drøftede man bestyrelsens fremtid. Erik Lausen, Carsten Kristoffersen og Kjeld Sørensen ville forud for den kommende GF mødes i januar for at forberede en overdragelse af kassererposten, da Erik Lausen har valgt ikke at genopstille. Kjeld Sørensen har erklæret sig villig til at stille op til kassererposten med Carsten som vicekasserer/webmaster. På dette punkt er der i skrivende stund intet nyt at melde, da corona-restriktionerne har forhindret de tre i at mødes og drøfte overdragelsen af funktionen. Hvis der i referaterne hersker nogen forvirring på dette punkt, beder jeg som formand om en smule overbærenhed.

I henhold til vedtægten konstituerer bestyrelsen sig med formand, kasserer, næstformand og sekretær. Det er ikke længe i overensstemmelse med it-samfundets realiteter. Sekretæren, som ved foreningens oprettelse bl.a. holdt styr på medlemslister og tilmeldinger, er nu

nærmest referent. Funktionen er i vid udstrækning overtaget af den webmaster, som vi ifølge vedtægten ikke har, men at begynde at ændre vedtægten er ikke på dagsorden i disse dage. Foreningen har brug for en it-kyndig webmaster, og Carsten fungerer som sådan. Men han er i den egenskab også back-up for den nuværende kasserer, da han har de fornødne fuldmagter.

Kommunens restriktioner i forbindelse med brug af Arkivet og Aktivitetshuset har lagt en del hindringer i vejen for vores aktiviteter. Mulighed for fremtidige bestyrelsesmøder og evt. foredrag i No.1 undersøges.

Medlemskontakt

Bestyrelsen har konstateret, at det under de nuværende forhold er svært at bevare kontakten med vores medlemmer.

Nyt, herunder aflysninger, offentliggøres på hjemmesiden og på facebook, men flere bruger ikke disse sociale medier. Medlemmerne opfordres derfor til at give webmaster adgang til deres e-mailadresse, som selvfølgelig vil blive behandlet efter reglerne for fortrolighed. Ad den vej håber vi at kunne nå ud til flere uden at skulle indrykke dyre annoncer, som dræner vores i forvejen slunkne kasse.

Formandsarkivet

Formandsskiftet i Lokalhistorisk Forening blev anledning til at se nærmere på Formandsarkivet.

Papirarkivet fra de første 17 år befandt sig allerede i Lokalarkivet. De mange ringbind fra ca. 2000 og frem bughede derimod og fyldte på formandens private reoler. De blev gennemgået, og de giver et indtryk af en aktiv forening, som regelmæssigt kontakter kommunen ikke alene om særlige lokalhistoriske forhold, men også i forbindelse med høringer om lokalplaner. Formandsarkivet i papir-

form går tilbage til foreningens oprettelse i 1983 og opbevares i Lokalarkivet. Det indeholder ikke alene dagsordener og mødereferater, men også en række skrivelser til kommunen. Det har utvivlsomt været lettere at opnå noget 'den gang vi var os selv', og forvaltningen havde det fornødne lokalkendskab. Det kan ses af formandsarkivet, at det efter sammenlægningen i 2007 er blevet sværere. Skæringsdatoen for indførelse af det digitale arkiv er sat til 31. december 2020.

Kontingent **Ægtepar: 250 kr. Enlige: 150 kr.**

Kontingentet er for et helt år og kan betales ved mødeaftenerne i januar og februar. Ved kontantbetaling medbringes den tilsendte opkrævning. Der kan også indbetales på **konto 4398 5397081** eller via **MobilePay på 97998** inden 1. marts.

Er der medlemmer, der ønsker transport til møderne? Ring til et af bestyrelsesmedlemmerne, som vil hjælpe med samkørsel.

Medlemmer har gratis adgang til aftenarrangementerne.

Kaffe med brød: 30 kr. Gæstebillet: 20 kr.

Ikke-medlemmer kan, hvis der er plads, deltage i udflugter m.v. mod forhøjet deltagerpris.

Løssalgspris på ekstra numre af medlemsbladet: 30 kr.

Byens træer

Bemærkelsesværdigt er et brev i Formandsarkivet om byens træer fra 6. december 2004, skrevet af den daværende formand Vivi Lausen til Tølløse kommunalbestyrelse:

I anledning af stationsbyens 100-års fødselsdag i 1974 plantede man en hollandsk elm ved baneoverskæringen til minde om dagen og med gode ønsker for byens fremtid. Borgmester Wolmer Olsen holdt en festtale om sine visioner for byens fremtid. Han talte om byens udvikling, og grænserne for dens størrelse. Storbyens problemer skulle nødvendig flytte med

ud på landet! Der var et ansvar for at bevare stationsbyens identitet. Bytræet stod der endnu i 1992, men i 2004 var det væk og ingen ved, hvem der fældede det. Foran Isenkramforretningen og apoteket blev der plantet lindetræer. Da de var kommet godt i gang, blev de fjernet, da man omlagde pladsen foran stationen.

I 1999 blev der plantet et grundlovstræ på den kommende byparks jorder i Kvarmløse. Det var til minde om 150 året for vedtagelse af Danmarks Riges første Grundlov. Tilsvarende egetræer blev plantet i Kr. Eskilstrup, St. Merløse og

Ugerløse. Flere borgere kan huske, at de som skolebørn var med til at plante træerne, men også de forsvandt, fordi de ikke blev passet.

I sit brev fra 2004 opfordrede Lokalhistorisk Forenings formand til mere respekt for den lokale identitet, genplantning af de forsvundne træer, og registrering af kulturminder. Hun forudså, at forbindelsen til fortiden med kommunesammenlægningen og den deraf følgende mangel på lokalt kendskab i forvaltningen ville forsvinde helt.

Den senere tids opmærksomhed omkring historiske huse og kåring af Danmarks smukkeste stationsby har igen sat Tølløses historie i fokus. Tølløse var blandt de ti nominerede og blev nr. seks. Det er sikkert på sin plads – Banedanmark har ikke ligefrem fremmet byens sammenhæng, og den seneste hærgen af Kaninskoven har ikke ligefrem skabt glæde. Men borgerne har i de senere år taget hånd om deres by. Der er plantet træer ved den nu forsvundne jernbaneoverskæring og langs med Jernbanevej. Et ødelagt træ blev omgående erstattet. Og ikke mindst virkeliggøres omsider byparken ved Kvarmløse. Måske er tidspunktet nu også modent til at genplante bytræet og grundlovs-træet.

Grundlovstræerne i Kr. Eskilstrup og Ugerløse tv. - i Kvarmløse og St. Merløse ovenfor. Foto: Henny Fredslund.

Æblet og Mosten

Ligeledes fundet efter gennemgang af Formandsarkivet er nedenstående artikel, skrevet af Vivi Lausen i 2007.

Mosten er et begreb for gamle Tølløse-borgere. Der afleverede man i september-oktober sine nedfaldsæbler. Folk kom kørende langvejsfra med store læs og stod i kø ad Tølløsevej og Møllevej. Det var en stor arbejdsplads. Til tider var der op til 50 ansatte. I flere år blev jeg i den periode ofte

vækket kl. 6 om morgenen af folk, der havde taget fejl af nummeret og skulle høre, hvornår de kunne aflevere deres æbler. Mit tlf. nummer var næsten identisk med Mostens.

Hvordan kom Mosten til at ligge nærmest midt i byen? Da Mosten blev oprettet, lå den afgjort i byens udkant. Vestergade fandtes ikke endnu, og der var kornmark der, hvor vi nu har supermarkederne. Men der synes at have været en sti, der førte fra Aastrup til Tøllø-

Tølløsevej set mod øst med møllen på Møllevej t.h. Billedet er taget inden hovedbygningen ud mod vejen blev opført.

se, og den sti bruger skoleeleverne stadigvæk på vej til Brugsen.

I 1922 købte Valdemar Olsen ejendommen. Den var på det tidspunkt en brandtomt efter det tidligere savværk. Møllen ved siden af kan ses på ældre fotografier, deraf navnet Møllevej.

Valdemar Olsen startede sin karriere med en stilling i Fårevejle Stationsby, hvor *'Et par troende unge mennesker, der har lyst og evner til at drive en købmandsforret-*

*ning og et afholdshjem / gæstgiveri med højskolehjem kunne få en god stilling.*²⁵ Valdemar Olsen anså 1907 for året, hvor han grundlagde sit erhvervsvirke. Derfor var der i mange år på facaden ud til Tølløsevej angivet *'Vald. Olsens Fabrikker grundlagt 1907'.*

Den 1. juni 1922 startede han en eksportflødefabrik. På et vist tidspunkt solgte Valdemar Olsen virk-

25 Annonce i Kristelig Dagblad.

Aflæsning af æbler på Dansk Centralmost, Tølløsevej 27. Datering: 1972.

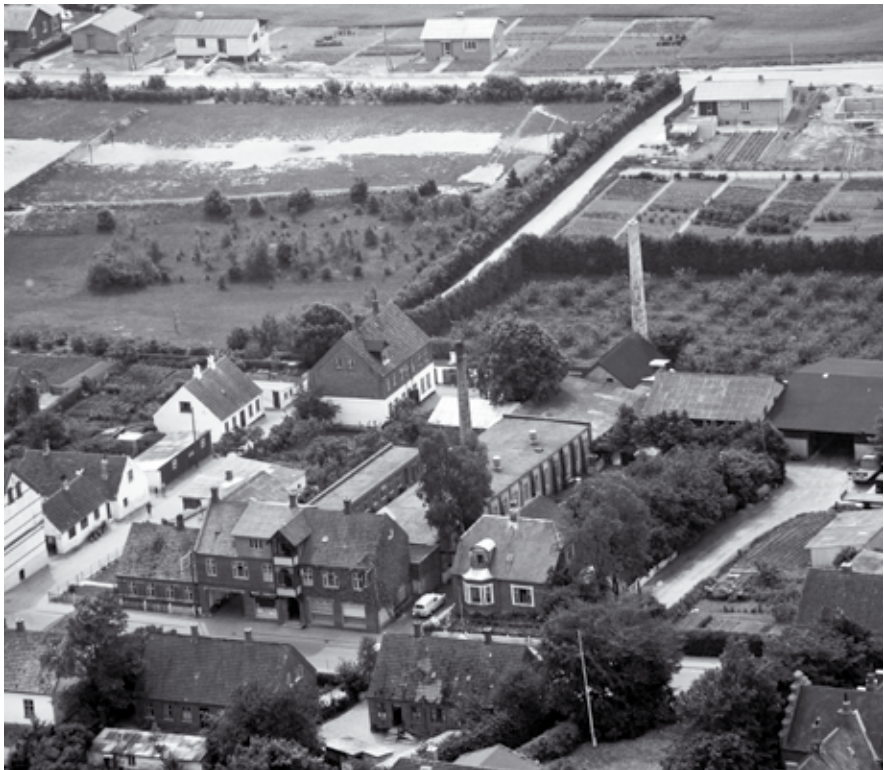
somheden til Carl Schepler, Irma, og fortsatte derefter som bestyrer. I 1945 blev Valdemar Olsen igen ejer, og i 1946 ophørte produktionen af eksportfløde. I 1958 overtog hans søn, Wolmer Olsen fabrikken.

I 1940 begyndte produktionen af æblemost. Det foregik efter samme metode som pasteurisering af eksportfløden, som går ud på kortvarig opvarmning til 70-80° C. Fla-

skerne blev nedsænket i en autoklave (ca. halvanden meter høj gryde) med vand, hvor de blev opvarmet.

I 1962 overtog Unilever A/S virksomheden. I 1963 blev der anskaffet nyt udstyr, og mosten blev tappet i varm tilstand. Der blev bygget en ny produktionshal.

Æblemosten blev afsat under navnet Tølløse Æblemost, men senere også under navnet Fiesta Most.

Mostfabrikken på Tølløsevej 27. Sylvest Jensen Luftfoto / Det Kongelige Bibliotek, 1958.

Der blev produceret friske grøntsager til dåsesupper og tørrede grøntsager til posesupper. Grøntsagerne kom fra Danagrønt i Fårveje. Det er kun et mindre udvalg af Mostens produkter. Tørrede og konserverede æbler, presede dybfrosne bær, som kom fra Polen, leveret i jernbanevogne på Tølløse Station. Læskedrikke blev eksporteret bl.a. til Schweiz.

I 1976 solgte Unilever A/S virksomheden til dagligvaregrossisterne (Styhr & Kjær A/S, Lund & Rasmussen A/S, Brdr. Justesen A/S), som fusionerede til Dagrofa A/S. De var mest interesserede i tappe- og tankkapaciteten. Frugtpressen og inddampningsanlægget blev solgt, og man fokuserede på aftapning af vine, hedvine og koncentrerede læskedrikke.

I slutningen af 1980'erne blev virksomheden solgt til CO-RO, som fremstillede koncentreret læskedrik. Navnet Dansk Central Most blev ændret til Unacad, som havde en stor eksport af ketchupprodukter, spiritus og frugtvine til Østeuropa. Virksomheden blev renoveret og udbygget med en lagerhal. Langs med stien fra Møllevej til Brugsen lå en række nyttehaver. Det må formodes, at de oprindeligt var til nogle af de 30-40 ansatte. De blev nu inddraget og der blev bygget garager.

Efterskrift

I flere år har man i forskellige fora diskuteret udnyttelsen af Mostjorden og Mostens bygninger. Virksomheden lå efterhånden som en klods midt i byen, og stod i vejen for byudvikling. Der blev udarbejdet flere forslag og tegninger, men der skulle kapital til.

Og nu bliver det en realitet. Hovedparten af de gamle bygninger er revet ned. Kun den tidligere lagerhal og den gamle hovedbygning på Tølløsevej, som i øvrigt har været anvendt til mange formål²⁶, samt det smukke, forholdsvis nye trappetårn bliver bevaret og genanvendt.

²⁶ Se Tølløse Lokalkivs Facebookside d. 17.11.2020.

Trappetårnet ved hovedbygningen.
Foto: Marina Wijngaard, 2010.

Arrangementer 2021

*Alle møderne holdes i Aktivitetshuset Tølløse, Nytorv 14.
(Med forbehold for aflysninger på grund af corona-restriktionerne og den planlagte flytning af trappen i lokalet –
tjek venligst hjemmeside eller Facebook).*

Torsdag den 8. april kl. 19.30.

Politikommisær Sten Larsen:

Var Nyrupmænd skyld i en betlerkvindes død?

Lørdag den 15. maj kl. 10.00:

Miniudflugt til Ledreborg Slot

med 'champagnerundvisning'. Mødested og parkering ved slotspladsen. Max. antal deltagere 50 pers. Deltagerpris 150 kr. – ikke medlemmer 200 kr. pr. person. Tilmelding senest den 3. maj på tlf. eller mail til Carsten Kristoffersen (tlf. 31 42 48 84) eller et af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Åben for tilmelding fra den 1. januar 2021. **Se udførlig beskrivelse af udflugten i sidste blad.**

Torsdag den 10. juni kl. 18.00:

Guidet byvandring i Kr. Eskilstrup

med efterfølgende spisning. Mødested ved KFUM-spejderne på Sønderstrupvej 169. Pris pr. pers. 150 kr. Max. antal deltagere 40 personer. Tilmelding senest den 2. juni på tlf. eller mail til Carsten Kristoffersen (tlf. 31 42 48 84) eller et af de øvrige bestyrelsesmedlemmer. Åben for tilmelding fra den 01. januar 2021. **Se udførlig beskrivelse af byvandringen i sidste blad.**

Lørdag den 11. september:

Busudflugt til Gardershøjfortet, Jægersborg og besøg på Vestre Kirkegård, Valby

Guidet rundvisning efterfulgt af frokost. Max. antal deltagere 53 pers. Tilmelding senest d. 01. september 2021 til Carsten Kristoffersen (tlf. 31

42 48 84). Tilmelding gælder først efter indbetaling af pris pr. pers. 500 kr., ikke-medlemmer 600 kr., inkl. diverse traktementer. Se udførlig beskrivelse af udflugten i sidste blad.

Ved evt. afbud får man t/m 2. september 2021 det indbetalte beløb retur. Efter denne dato finder tilbagebetaling kun sted, hvis personer på venteliste kan overtage pladsen i bussen.

Torsdag den 14. oktober kl. 19.30

Ole Schramm, Vipperød

Indvandring gennem tiderne i Danmark.

Torsdag den 11. november kl. 19.30

Lene Floris fortæller

om den fredede præstegård i St. Tåstrup og dens renovering.

Torsdag den 9. december kl. 19.30

Julemøde/hygge

Sognepræst Lene Hjære
Østergaard, Tølløse Kirke.

Mailadresser

Kære medlemmer

Covid19 har skabt problemer med hensyn til vores kommunikation, navnlig når det gælder aflysninger. Bestyrelsen vil derfor gerne have mulighed for at registrere jeres e-mailadresser – selvfølgelig med behørig respekt for reglerne for anvendelse af personoplysninger.

Hvis I er indforstået, bedes I sende en e-mail til følgende adresse: medlemsinfo@tollose.dk

Mvh

Bestyrelsen

Lokalhistorisk Forening for Tølløse Egnen

Formand**Marina Wijngaard**

Østergade 20, 4340 Tølløse

E-mail: eho@olsen.mail.dk

Tlf. 59 18 58 41

Næstformand**Inge-Lis Madsen**

Nybyvej 62, 4340 Tølløse

E-mail: ilm@holb.dk

Tlf. 20 44 62 55

Kasserer**Erik Lausen**

Lindestien 5, 4340 Tølløse

E-mail: erik@tollose.dk

Tlf. 61 66 59 22

Sekretær**Kirsten Holm Iversen**

Skovbakkevej 10

Nr. Eskilstrup, 4340 Tølløse

E-mail: khi@c.dk

Tlf. 40 89 58 48

Webmaster / vicekasserer**Carsten Kristoffersen**

Bakkedraget 14, 4340 Tølløse

E-mail: carsten@tollose.dk

Tlf. 31 42 48 84

Kasserersuppleant**Kjeld Sørensen**

Kvarmløsevej 10, 4340 Tølløse

E-mail: kjeld@tollose.dk

Tlf. 23 32 86 24

Tovholder A-Huset**Kirsten Lousdal**

Stærvej 14, 4350 Ugerløse

E-mail: kirsten@tollose.dk

Tlf. 21 90 40 07

Bestyrelsessuppleanter**Vivian Pihl**

Pilevej 60, 4340 Tølløse

E-mail: vivian@tollose.dk

Tlf. 60 62 71 74

Annette Arnkilde Andersen

Tølløsevej 46 C 1, 4340 Tølløse

E-mail: annettearnkilde@gmail.com

Tlf. 40 19 59 66

Foreningens hjemmesidewww.tølløse.dk**Holbæk Arkiverne /****Tølløse Lokalarkiv**

Hjortholmvej 9

4340 Tølløse

E-mail: tollose-arkiv@holb.dk

Tlf. 72 36 70 83 / 72 36 36 24

Arkivets åbningstider

Tirsdag kl. 13.00 -17.00

Arkivleder

Inge-Lis Madsen

E-mail: ilm@holb.dk